

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการศึกษาของชาติ จำเป็นต้องมีการยกระดับความรู้พื้นฐานของประชากรในวัยเรียนให้สูงขึ้น เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และเพื่อพัฒนาประชากรของคนในสังคมให้มีความรู้ มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง รวมทั้งสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข องค์ประกอบที่สำคัญและเป็นหัวใจของการศึกษา คือ **หลักสูตร** สุมิตร คุณานุกร (2518) กล่าวว่า "คุณภาพของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของหลักสูตร หลักสูตรที่มีคุณภาพที่ดี ควรเป็นหลักสูตรที่สามารถให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาที่ดี ซึ่งจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ก่อ (2518) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การจะบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะนั้นว่ามีลักษณะสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคม ความรู้ของเด็กสามารถนำไปใช้ได้สะดวกและยืดหยุ่นได้

จากความสำเร็จดังกล่าว รัฐมีนโยบายที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาดังจะเห็นได้จากข้อความในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2539) (หน้า 20-21) ที่ว่า.. เร่งกระจายโอกาสและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องให้ความสำคัญต่อการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นโดยปรับปรุงหลักสูตรให้เห็นการฝึกทักษะ และเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2539) หน้า 4 ที่ว่า " ...ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ปี เป็น 9 ปี เพื่อให้พลเมืองของประเทศมีการศึกษาขีดความสามารถสูงขึ้นตามต้องการในการพัฒนา สำหรับการศึกษาระบบโรงเรียนจะดำเนินการให้ผู้จบชั้น ป.6 เข้าเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 73 ในปีสุดท้ายของแผน.."

นอกจากนี้ยังมีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และอนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานใน

การขยายโอกาสทางการศึกษา มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ คือ

1. กรมสามัญศึกษา รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกเหนือจากการจัดตั้งโรงเรียนใหม่ คือ การจัดสาขาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นการจัดให้เปล่า

2. กรมการศึกษานอกโรงเรียน รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกโรงเรียน เป็นการศึกษารูปแบบให้เปล่า

3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อจากนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี เป็นการศึกษารูปแบบให้เปล่า

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 ให้มีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานออกไป 3 ปี ให้ดำเนินการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ในปีการศึกษา 2533 ภายใต้โครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษา โดยคัดเลือกโรงเรียนในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ 377 โรงเรียน ที่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร มีโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเริ่มจากปีการศึกษา 2533 จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว ในปีต่อ ๆ มาเพิ่มอีกจำนวน 7 โรงเรียน, 10 โรงเรียน, 2 โรงเรียน และ 3 โรงเรียน ตามลำดับ จนถึงปีการศึกษา 2537 รวมเป็นจำนวน 23 โรงเรียน โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตรมุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียน ดังนี้(กรมวิชาการ, 2533) คือ

1. พัฒนาสติปัญญาให้เจริญงอกงาม เพื่อเป็นพื้นฐานในการรับความรู้ต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง และนำความรู้ไปใช้

2. พัฒนาทักษะอันดีงามเพื่อความเป็นพลเมืองของประเทศชาติ

3. พัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพการพัฒนาดังกล่าว

จะเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตสืบไป

จากการที่โรงเรียนประถมศึกษา เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและได้นำหลักสูตร

มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มาใช้ระยะหนึ่ง ซึ่งในปีการศึกษา 2536 โรงเรียนที่ได้เปิดสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะครบทุกชั้นเรียน จึงเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาสภาพ และปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อจะได้ทราบข้อดีข้อเสียของหลักสูตรที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข เพราะโรงเรียนประถมศึกษาที่ยังไม่เคยจัดการสอนในระดับมัธยมศึกษามาก่อน การศึกษาสภาพ และปัญหาจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาสภาพ และปัญหาที่เกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ว่ามีสภาพและปัญหาอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

1.2.2 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

1.3 ขอบเขต และข้อจำกัดของการวิจัย

1.3.1 การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสภาพ และปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

1.3.2 การศึกษาค้นคว้าครอบคลุมเฉพาะผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 เท่านั้น

1.3.3 การศึกษามุ่งศึกษาเพียง 2 ด้านของหลักสูตร คือการศึกษาสภาพและปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้

1.3.4 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

เกี่ยวกับสภาพและปัญหาที่เกิดจากการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยได้จากผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537

1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

- 1) หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
- 4) ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2537
- 5) นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่กำลังเรียนในปีการศึกษา 2537
- 6) สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง ความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน ต่อการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร
- 7) สภาพปัญหา หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ต่อการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาที่เกิดจากการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปใช้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการที่จะพัฒนาหลักสูตร

2) เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอน และตามความมุ่งหวังของหลักสูตร